

Možnosti chirurgické léčby OSA

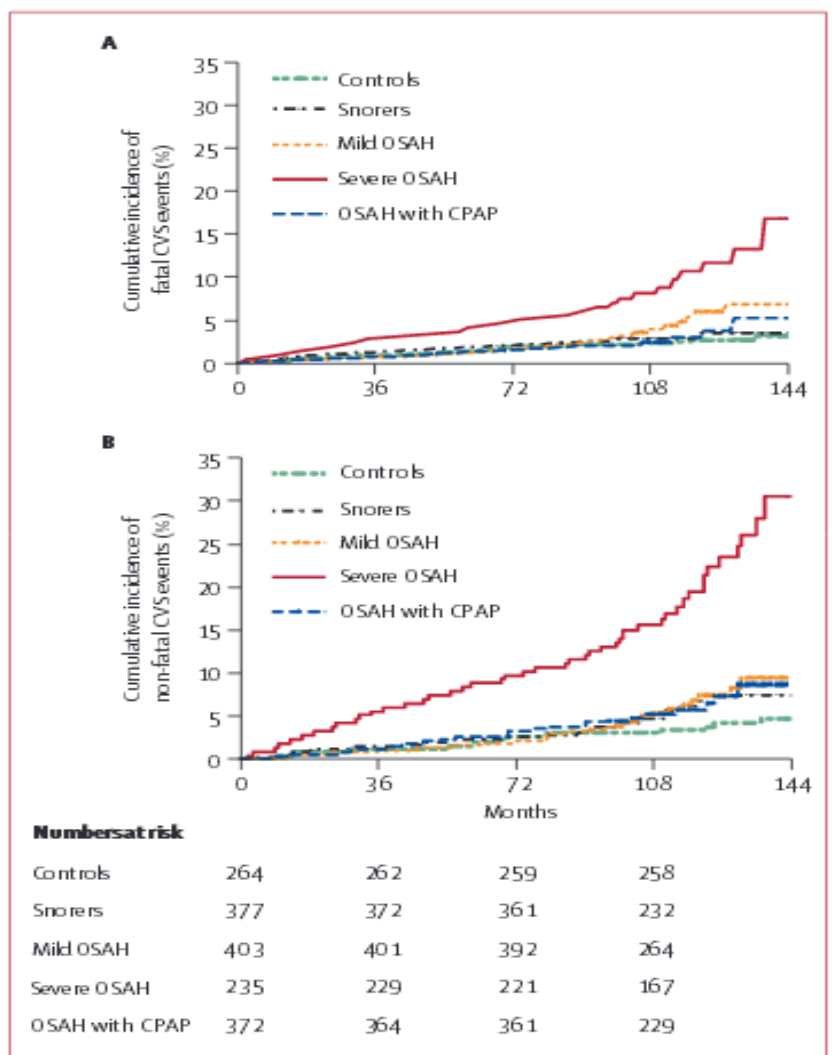
Jan Klozar

Klinika otorinolaryngologie a chirurgie hlavy a krku 1. LF UK a FN v Motole, Katedra IPVZ

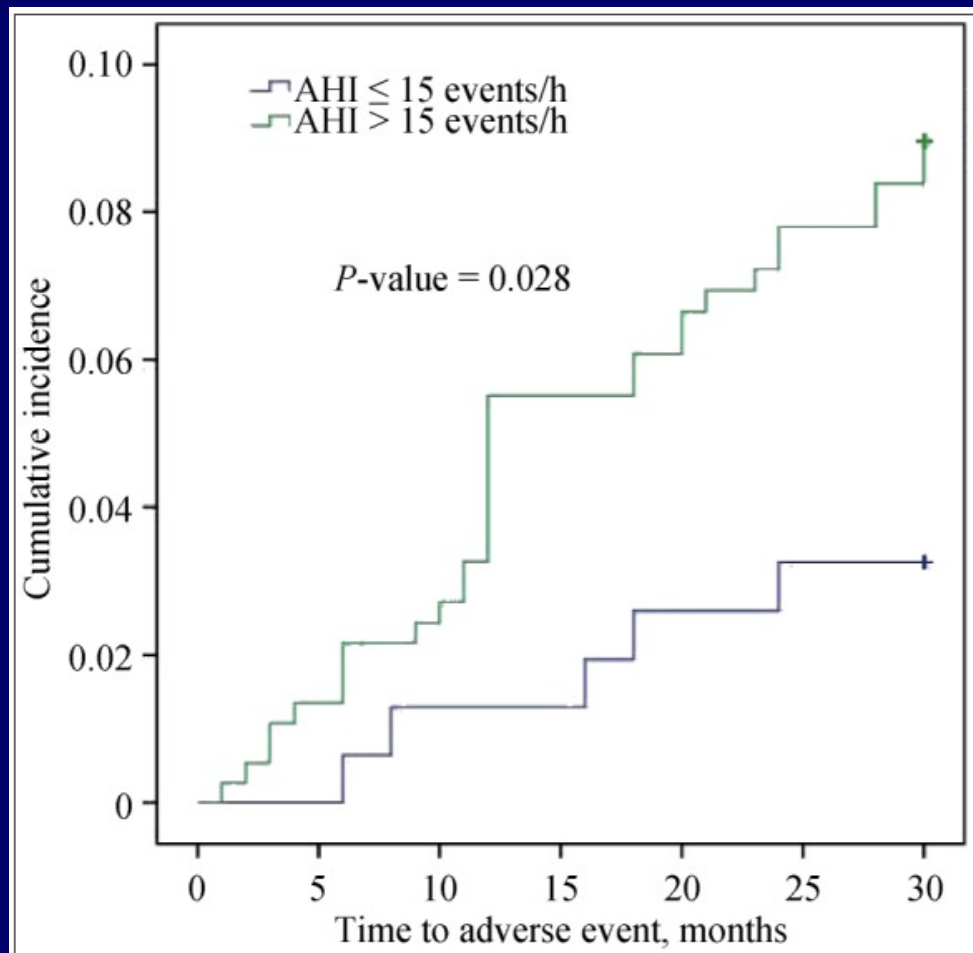
Chirurgická terapie

- Horší výsledky než přetlaková ventilace
- Typickým výsledkem není eliminace apnoických pauz, ale pouze zlepšení AHI
- Jaké zlepšení má klinický význam?

Figure 2: Cumulative percentage of individuals with new fatal (A) and non-fatal (B) cardiovascular events in each of the five groups studied

Marin JM et al. Long-term cardiovascular outcomes in men with obstructive sleep apnoea-hypopnoea with or without treatment with continuous positive airway pressure: an observational study. *Lancet* 2005 Mar 19-25;365(9464):1046-53.

Figure 2. Kaplan-Meier cumulative incidence curves according to presence of moderate to severe OSA.

AHI: apnea-hypopnea index; OSA: obstructive sleep apnea.

Jia S et al. Obstructive sleep apnea is associated with severity and long-term prognosis of acute coronary syndrome. *J Geriatr Cardiol* 2018 Feb;15(2):146-152

Výhody chirurgické léčby

- Většinou preferována pacientem
- Přetlaková ventilace – funguje pouze pokud je pacientem používána – Compliance?
- Chirurgie – působí kdykoli pacient usne

Význam lokalizace obstrukce pro indikaci chirurgické léčby

Klinické vyšetření

Nasofibroskopie

Mullerův manévr

DISE (Drug Induced Sleep Endoscopy)

Zobrazovací metody

Kraniometrie

Nosní (a nosohltanová) chirurgie a nechirurgická léčba zhoršené nosní průchodnosti

- Septoplastika
- FESS
- Mukotomie
- Adenotomie
- Léčba chronické rinitidy

Nosní chirurgie

Výsledky operační léčby nosní obstrukce jsou zcela inkonzistentní

Efekt jakékoli nosní operace u OSAS je za současného stavu vědomostí nepředvídatelný

Rozhodnutí o indikaci nosní chirurgie musí vycházet z individuálního posouzení stavu pacienta

Nezlepšuje AHI

(Rubin et al. 1983, Dayal + Phillipson 1985, Caldarelli et al. 1985, Aubert-T. et al. 1989, Sériès et al. 1992, Sériès et al. 1993, Utley et al. 1997, Verse et al. 1998, Friedman et al. 2000, Verse et al. 2002)

Může snížit tlaky CPAP

(Morris 2006, Hoermann 2010)

Subjektivní výsledky patrně lepší než výsledky monitorace

(Friedman 2010, LiHy 2008, Noris 2008)

Velofaryngeální oblast

Minimálně invazivní chirurgie

- LAUP - laserová uvuloplastika
- Radiofrekvenční chirurgie
(Celon, Coblation)
- Patrové implantáty
  - Pillar®

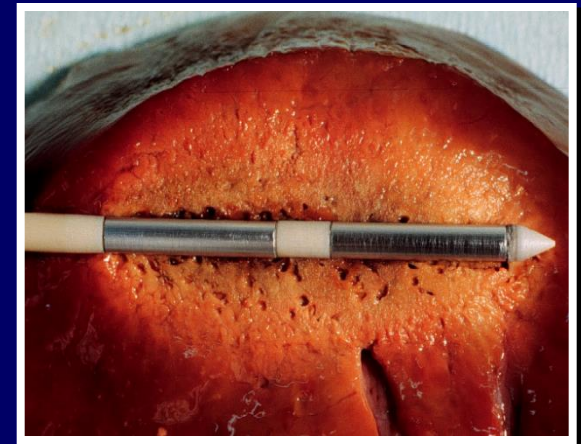

Minimálně invazivní chirurgie

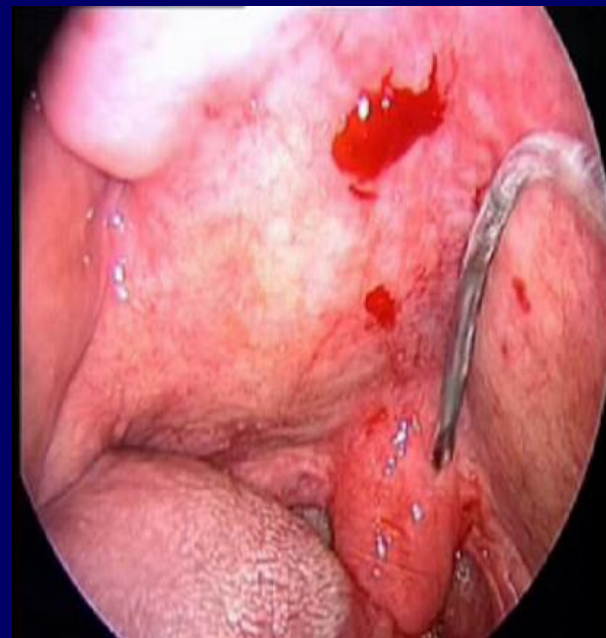
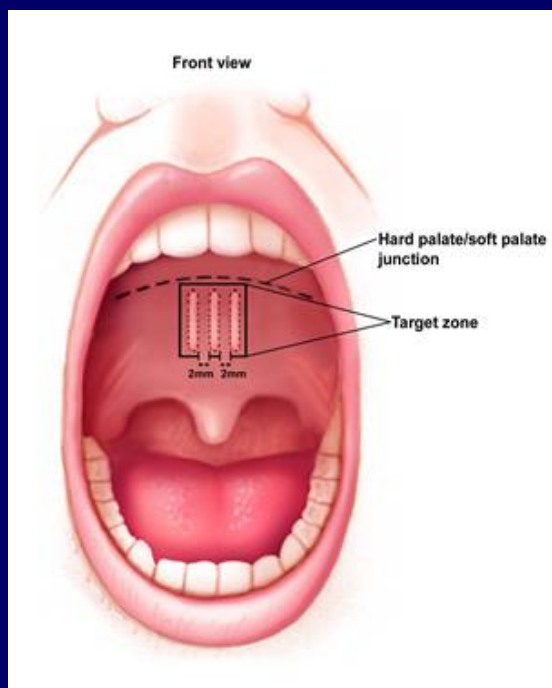
RFITT – radiofrekvenční termoterapie

- Submukozní působení bipolární radiofrekvenční energie (500Hz)
- Ohřev tkáně elektrickou energií (80°C)
- Denaturace proteinů šetrnou koagulací
- Vytvoření léze - nekrózy

Minimálně invazivní chirurgie Pillar Palatal Implant System

- Polyethylenový implantát měkkého patra
- Možnost kombinace s dalšími metodami (RFITT)
- Jednoduchá aplikace v LA, nízké procento komplikací

Minimálně invazivní chirurgie - výsledky

- RFITT

Měkké patro: efekt neprokázán (B)

Tonsily: nejsou PSG-data, nedoporučeno (C)

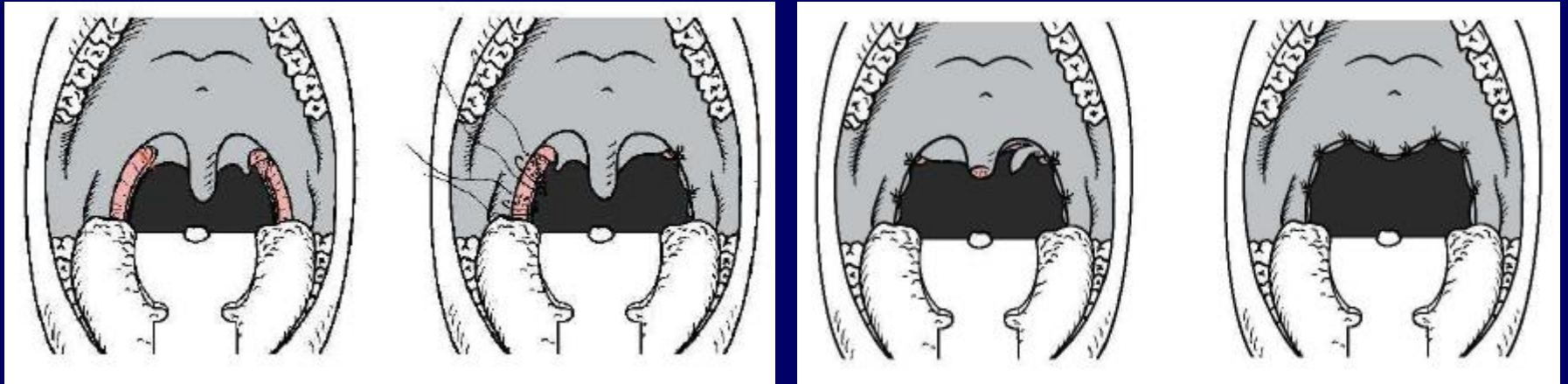
Pillar® implants: omezený efekt u vybraných pacientů (B)

Konvenční chirurgie

Uvulopalatopharyngoplastika

Základní výkon pro SAS

- Ikematsu - 1963
- Fujita - 1981 pro SAS

UPPP = Uvulopalatopharyngoplastika

- Tonsilektomie, šetření svalů faryngu a patra
- Sutura a anteriorizace oblouků patrových
- Základní výkon i pro víceúrovňovou chirurgii

Modifikace UPPP

- **Uvulární lalok**
- **Lateral pharyngoplasty** (Cahali, 2003)
- **Relocation pharyngoplasty** (Li HY, 2009)
- **Expansion sphincter pharyngoplasty**
(Pang KP, 2007)
- **Anterior palatoplasty** (Pang KP, 2007)

Expansion sphincter pharyngoplasty

(Pang KP, 2007)

Tonsilektomie

Separace m. palatopharyngeus

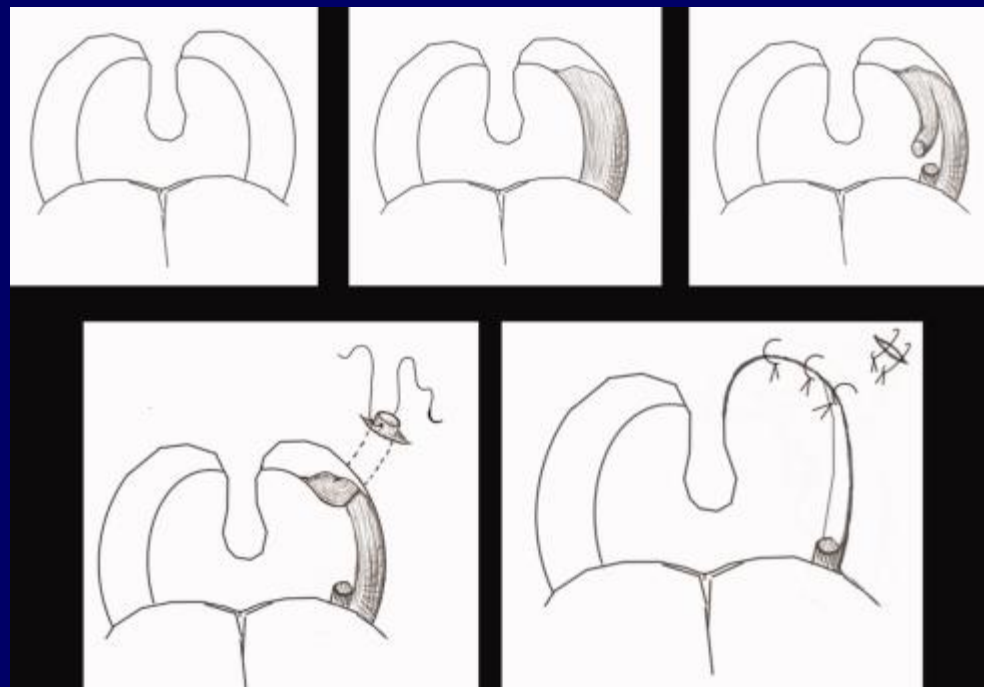
Jeho protnutí distálně

Vytvoření tunelu
v měkkém patře

Protažení svalu

Fixace

± uvulární lalok

Anterior pharyngoplasty

(Pang KP, 2007, Marzetti A, 2014)

Vytnutí obdélníku sliznice
měkkého patra
Uvolnění okolní sliznice
Sutura

Velofaryngeální oblast

Konvenční chirurgie měkkého patra

- **Uvulopalatopharyngoplastika - UPPP:**
  - Dlouhodobá PSG/PG-data 50% úspěšnost
  - Snad zlepšení endoteliální funkce, zánětlivých příznaků
  - Zlepšení denní spavosti a kvality spánku
  - Doporučena u vybraných pacientů (C)
  - Uvulaflap: srovnatelný s UPPP (C)
  - Ostatní modifikace: chybí data, nedoporučeno (C)
- **Tonsilektomie:**
  - Doporučena u hyperplastických tonsil (C)

Vedlejší účinky po UPPP

Table 4—Side-Effects After Uvulopalatopharyngoplasty

	Author	Frequency	Weighted mean	Evidence grade
Persistent side-effects	Hagert 2000 ³⁶	62%	58%	Limited
	Grontved 2000 ³⁵	42%		
Difficulty swallowing	Hagert 2000 ³⁶	35%	31%	Moderate
	Grontved 2000 ³⁵	13%		
	Lysdahl 2002 ⁴⁸	36%		
	Jäghagen 2004 ²²	29%		
Voice changes	Hagert 2000 ³⁶	14%	13%	Limited
	Grontved 2000 ³⁵	7%		
Taste disturbances	Hagert 2000 ³⁶	7%	5%	Limited
	Li 2006 ⁵⁴	1%		

Peri- a postoperační mortalita (UPPP, LAUP)

Table 3—Deaths in the Peri- and Postoperative Period

Author	Operation	Death case numbers	Source population numbers	Reasons for death	Quality
Esclamado 1989 ²³ USA	UPPP	1	135	Intubation problems	Medium
Harmon 1989 ²⁴ USA	UPPP	2	132	Bleeding (n = 1) Pulmonary embolism (n = 1)	Medium
Fairbanks 1990 ²⁷ USA	UPPP	16		Bleeding (n = 1) Loss of airway (n = 12) Unknown (n = 3)	Low
Carenfelt 1993 ⁵⁸ Sweden	UPPP LAUP	3 1	9000 2900	Cardiac arrest (n = 2) Bleeding (n = 1) Infection (n = 1)	Low
Haavisto 1994 ⁶⁰ Finland	UPPP	1	101	Breathing difficulties and asystole (n = 1)	Low
Lee 1997 ⁶² UK	UPPP or LAUP	6		Respiratory arrest (n = 1) Cardiac arrest (n = 1) Unknown (n = 4)	Low
Kezirian 2004 ²¹ USA	UPPP	7	3130	Unknown (n = 4) Respiratory problems (n = 2) Cardiac arrest (n = 1)	High

Abbreviations: UPPP, uvulopalatopharyngoplasty; LAUP, laser-assisted uvulopalatoplasty.

Retrobasiliguální oblast

Chirurgie kořene jazyka

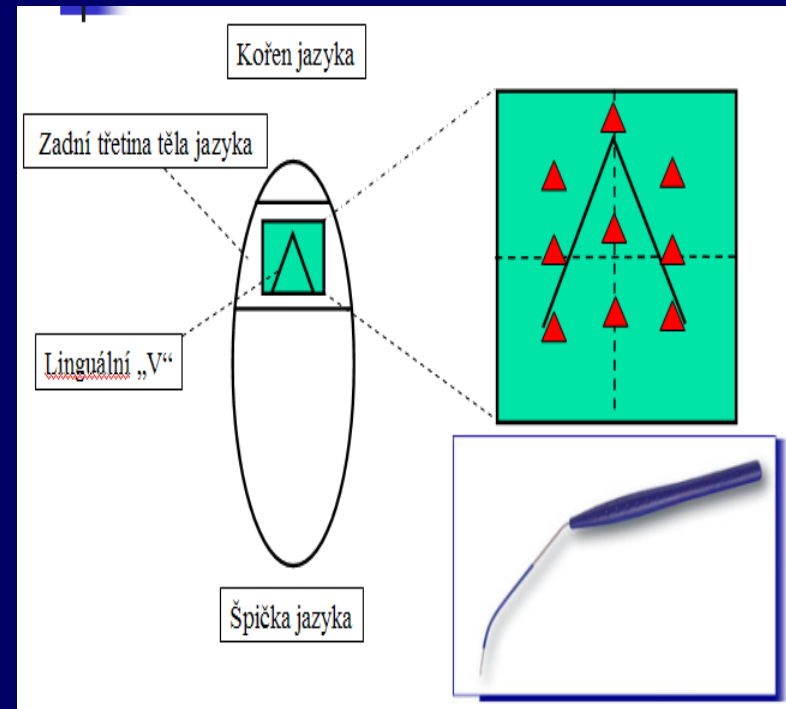
- Minimálně invazivní chirurgie
- Resekce kořene jazyka
- Závěsy jazyka
- *Závěsy jazyky - hyoidopexe*
- Předsun úponu m. genioglossus

Chirurgie kořene jazyka

Minimálně invazivní chirurgie - RFITT

Radiofrekvenční ablace

- nejčastější výkon
- není dostatečně efektivní jako samostatný zákrok
- může zlepšit účinnost v kombinaci s UPPP při víceúrovňové obstrukci (42% UPPP X 52% UPPP + RF kořene jazyka)

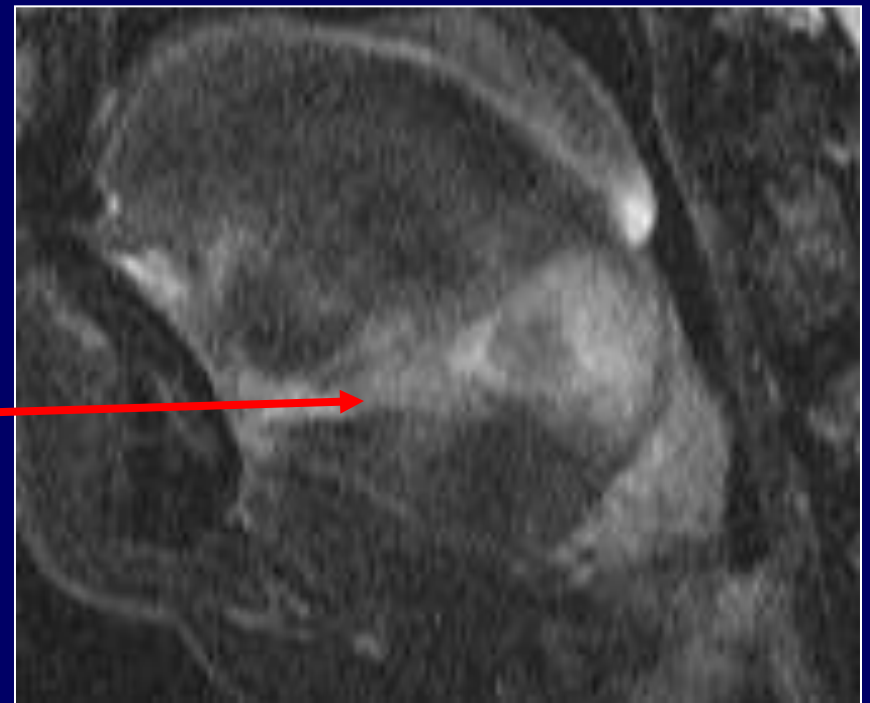
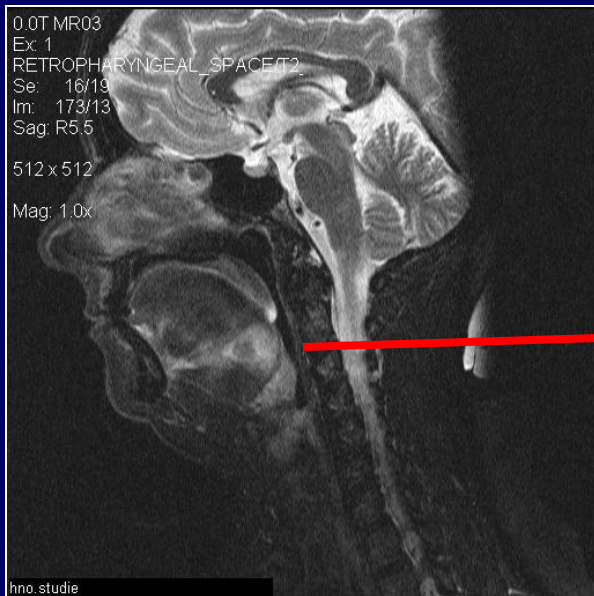

RFITT kořene jazyka

Zákrok v celkové anestezii, antibiotika

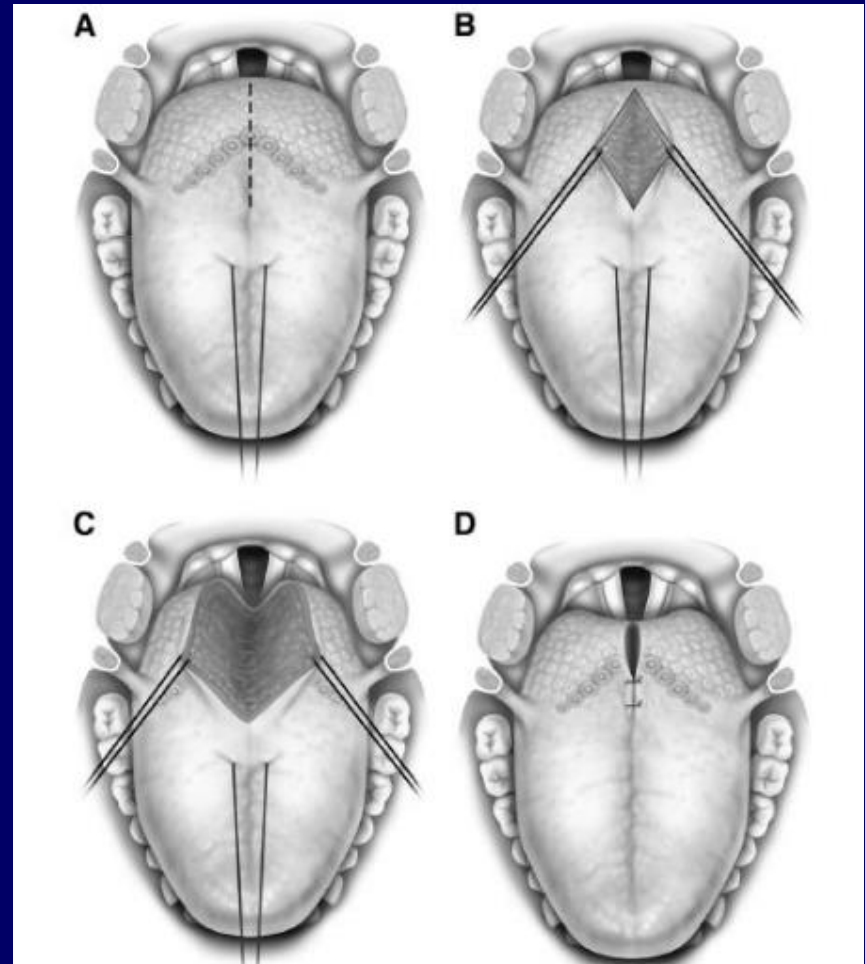
Jeden zákrok nemusí mít dostatečný efekt

Opakování v lokální anestezii (?)

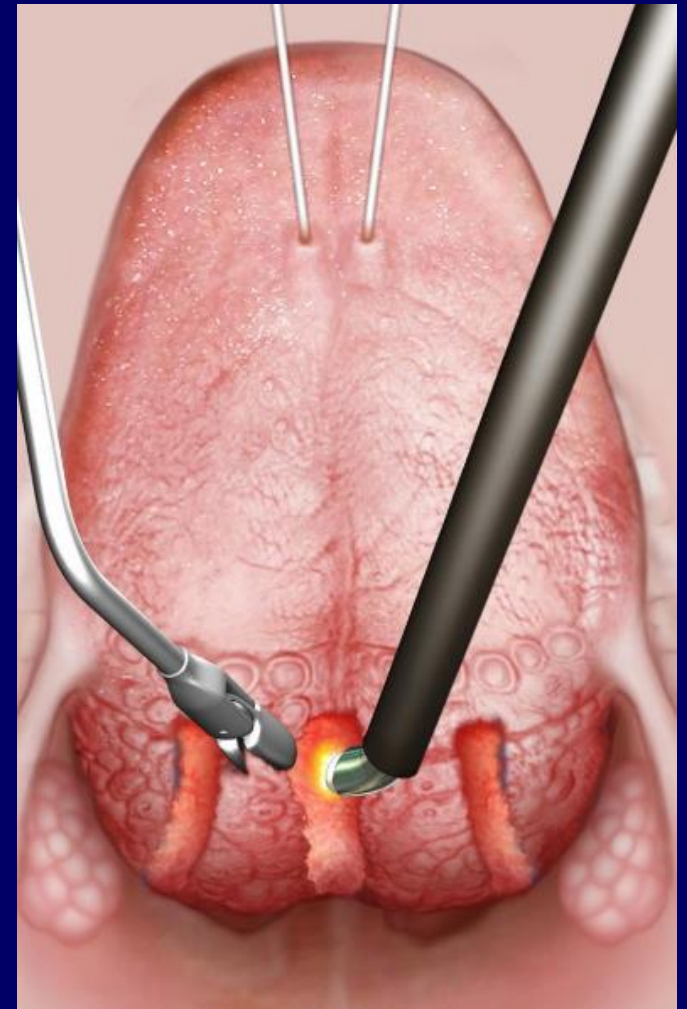
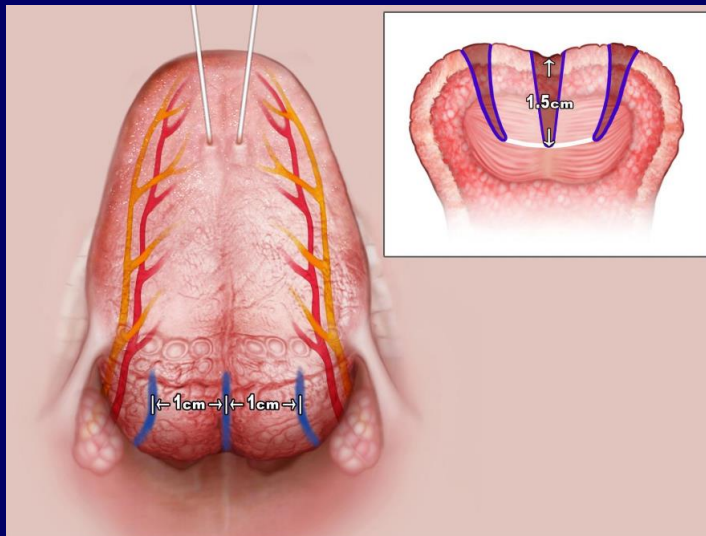
Resekce kořene jazyka

- Zevní výkony
- Perorální výkony
- Riziko poranění arteria lingualis a n. XII
- Invazivní výkony
- Lingual tonsillectomy
- Midline glossectomy

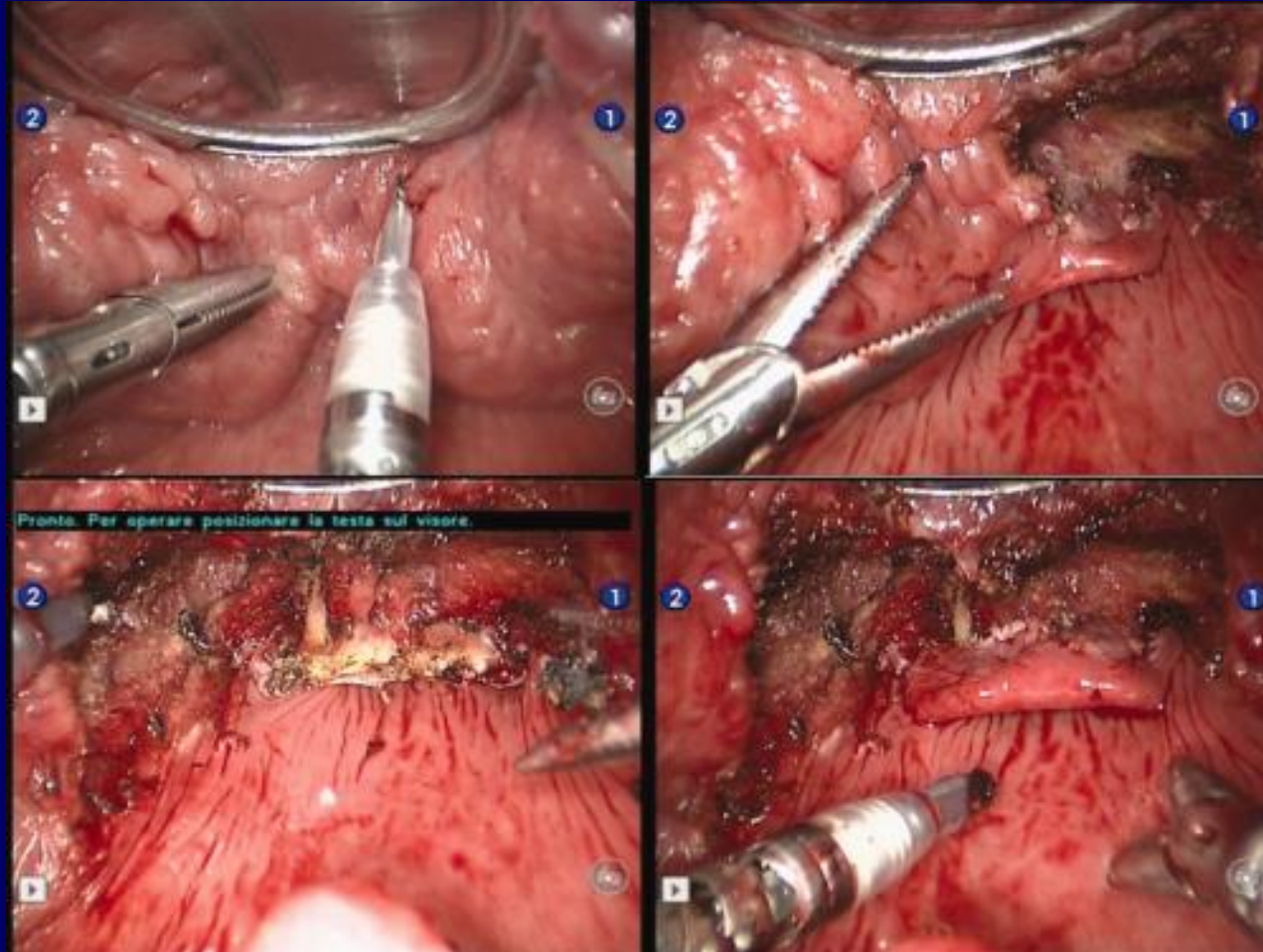
Resekce kořene jazyka

- **Coblation endoscopic lingual lightning (CELL):** transorální resekce svalů kořene jazyka a linguální tonsily za použití koblance pod endoskopickou kontrolou

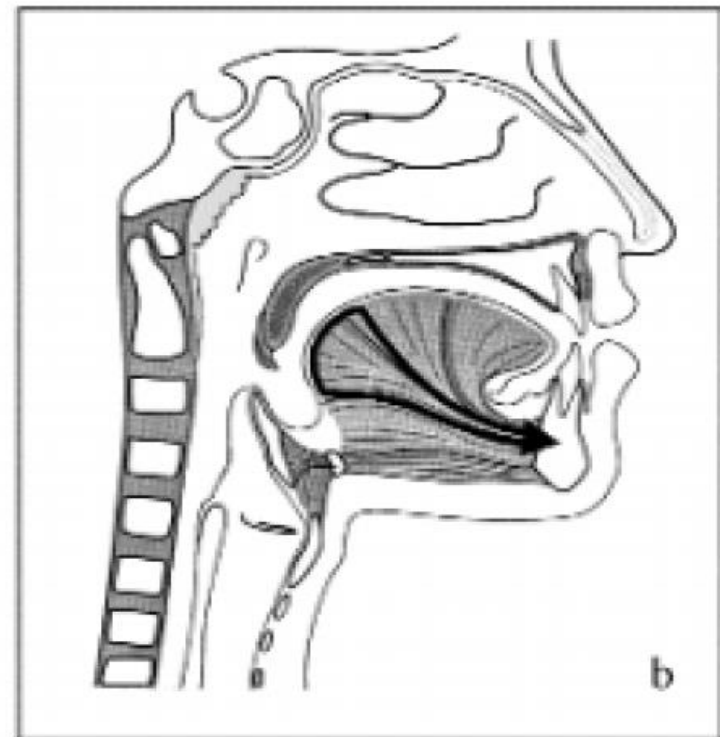

Transoral robotic tongue base surgery

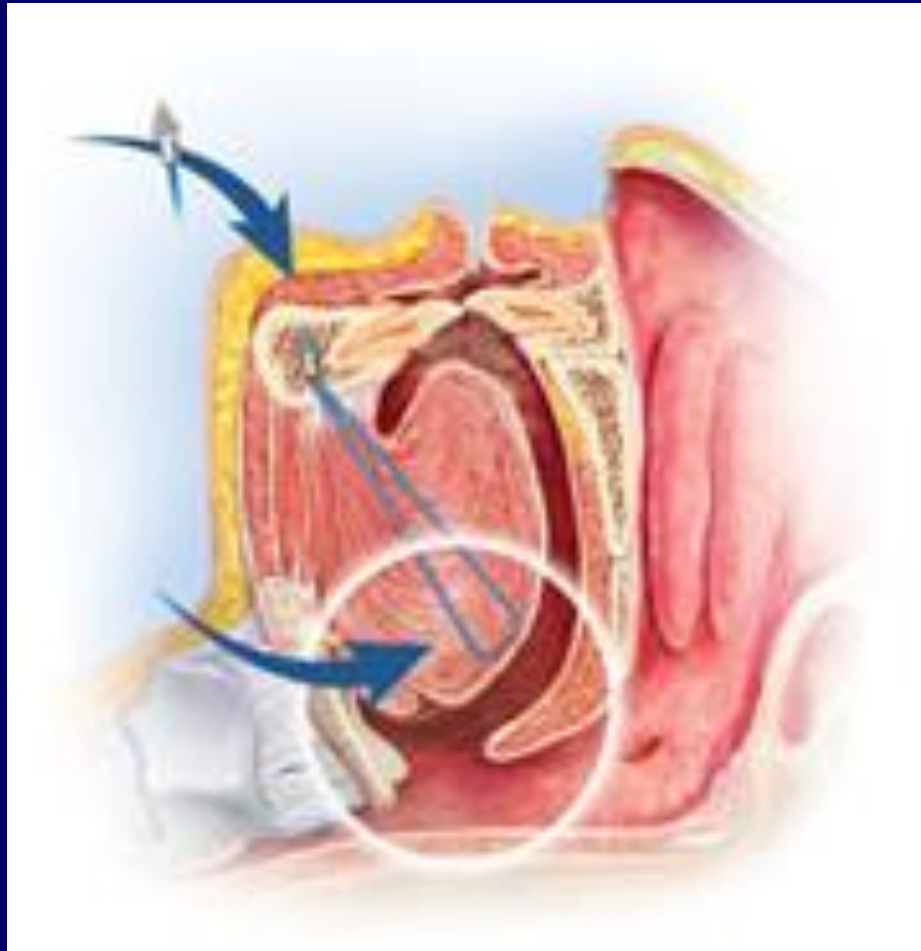

Závěs jazyka

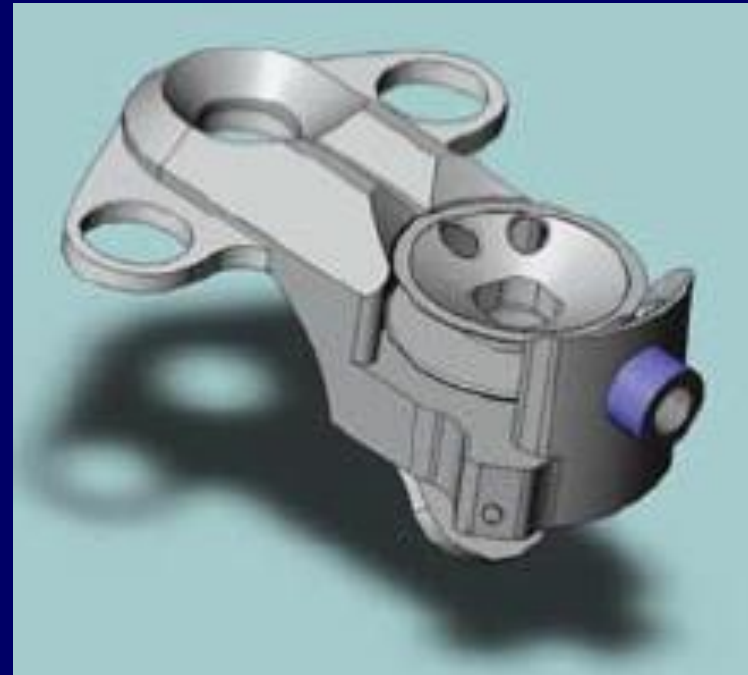
Fig. 1. Diagram shows tongue suspension technique with repose kit: a) before surgery; b) after surgery

Tongue suspension AIRvance System (Medtronic)

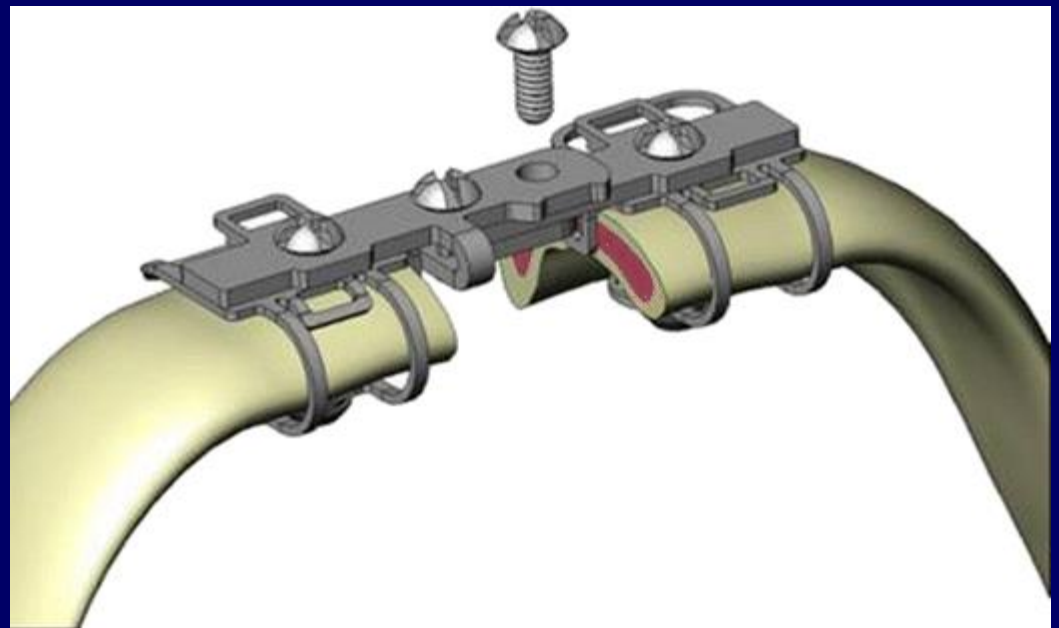
Fixace stehu v kořeni jazyka
Tah za steh až po vhojení vlákna

Hyoid expansion

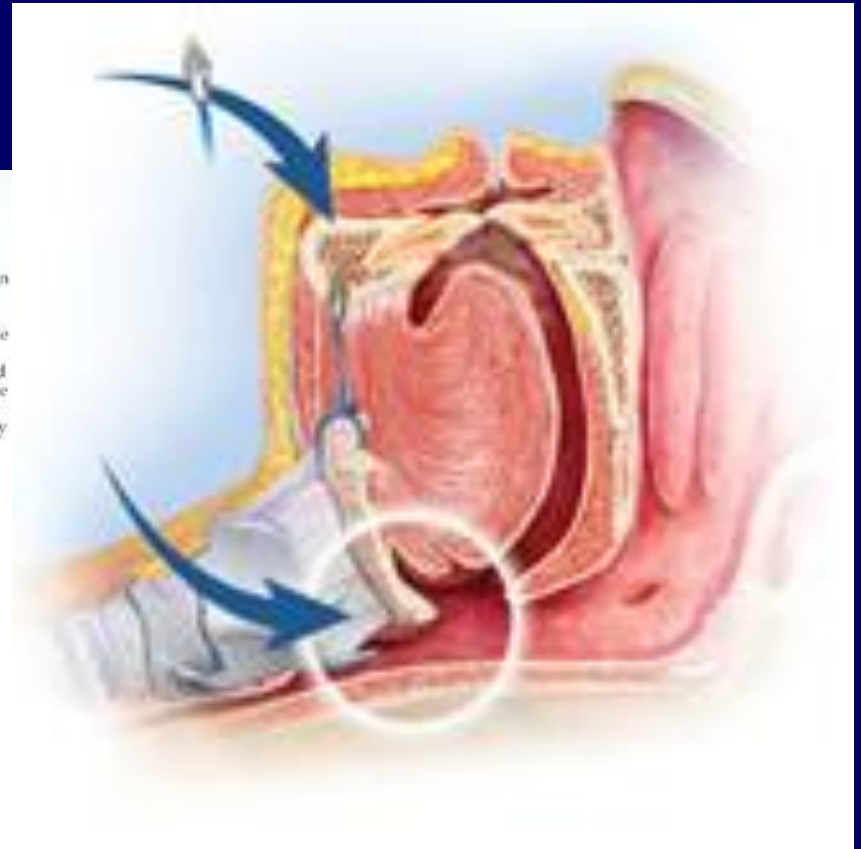
(Hamans, 2013)

Significant improvement in snoring
and excessive daytime sleepiness,
no objective
improvement of the
apnea-hypopnea
index

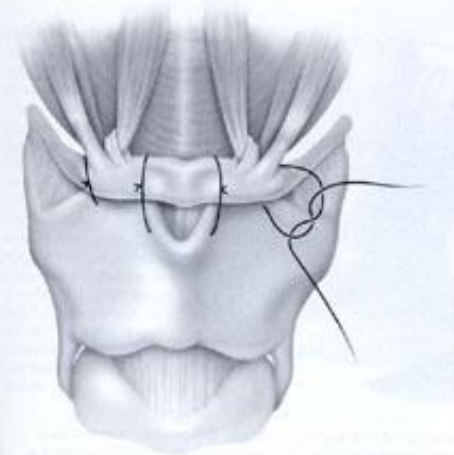
Závěs jazyčky (hyoid suspension)

- k chrupavce štítné
  - k vnitřní straně mandibuly
- (Repose)

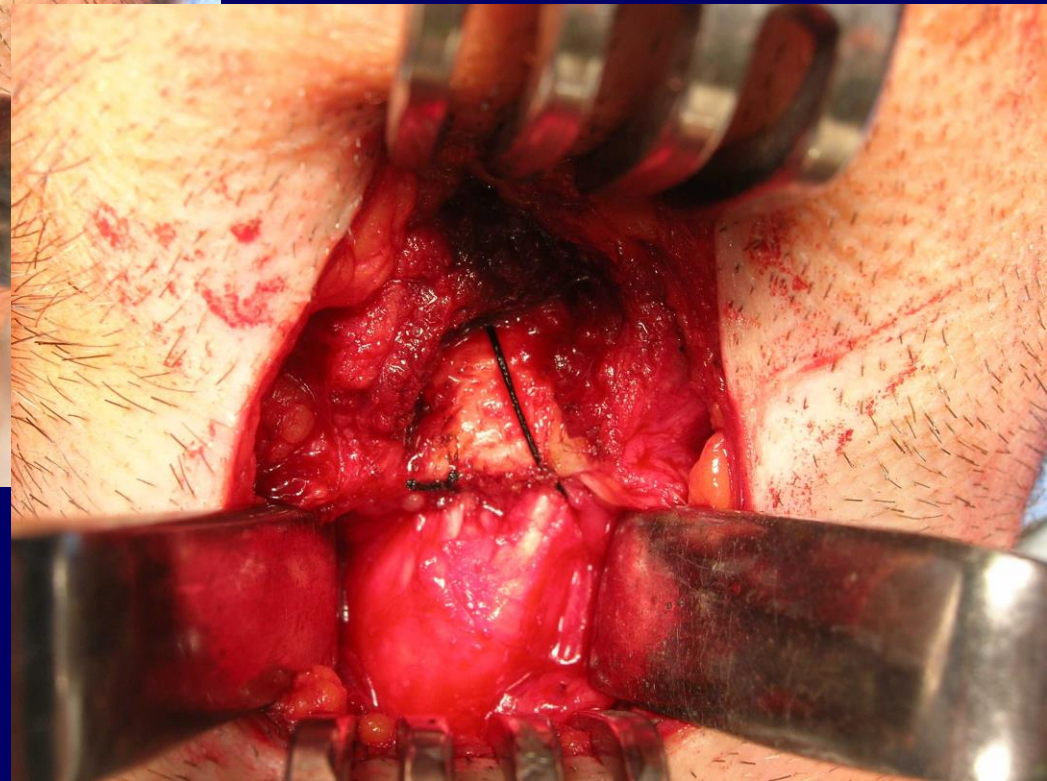
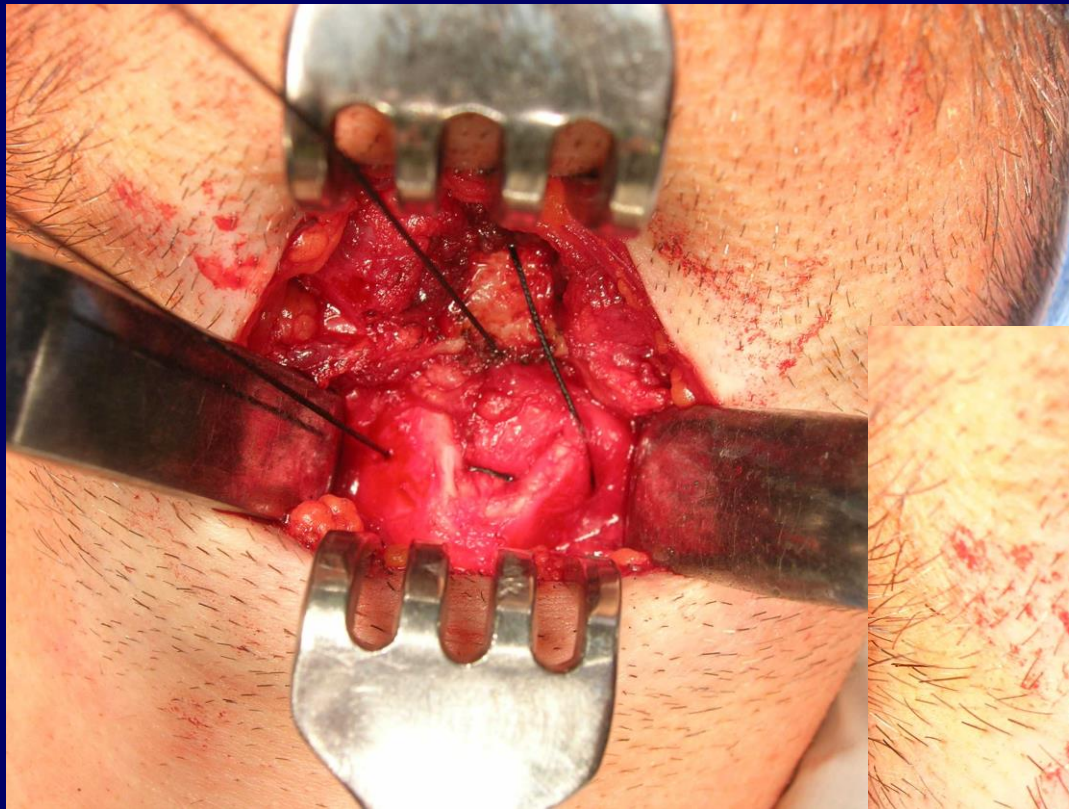
Technical Highlights

- The hyoid bone is exposed as in a TGD cyst excision (Sistrunk procedure)
- The intrahyoid musculature is detached
- The strap muscles are divided in the midline, and the thyroid cartilage exposed
- Four #1-0 nonabsorbable sutures are placed around the hyoid, and through the thyroid cartilage to advance the hyoid bone
- Passive drainage, and closure in layers, is followed by a pressure dressing

FIGURE 5. The 4 sutures are then carefully tied as downward and anterior traction is applied to the hyoid bone to minimize tension during closure. It is helpful to apply a nonerrated needle-driver (such as a Webster) to the first knot to maintain its position until the second knot can be secured. A minimum of 6 knots are used for each suture. The wound is irrigated, drained with a 1/4 inch Penrose drain, and closed in layers. A circumferential dressing passed over the top of the head and under the chin is used to provide pressure over the wound.

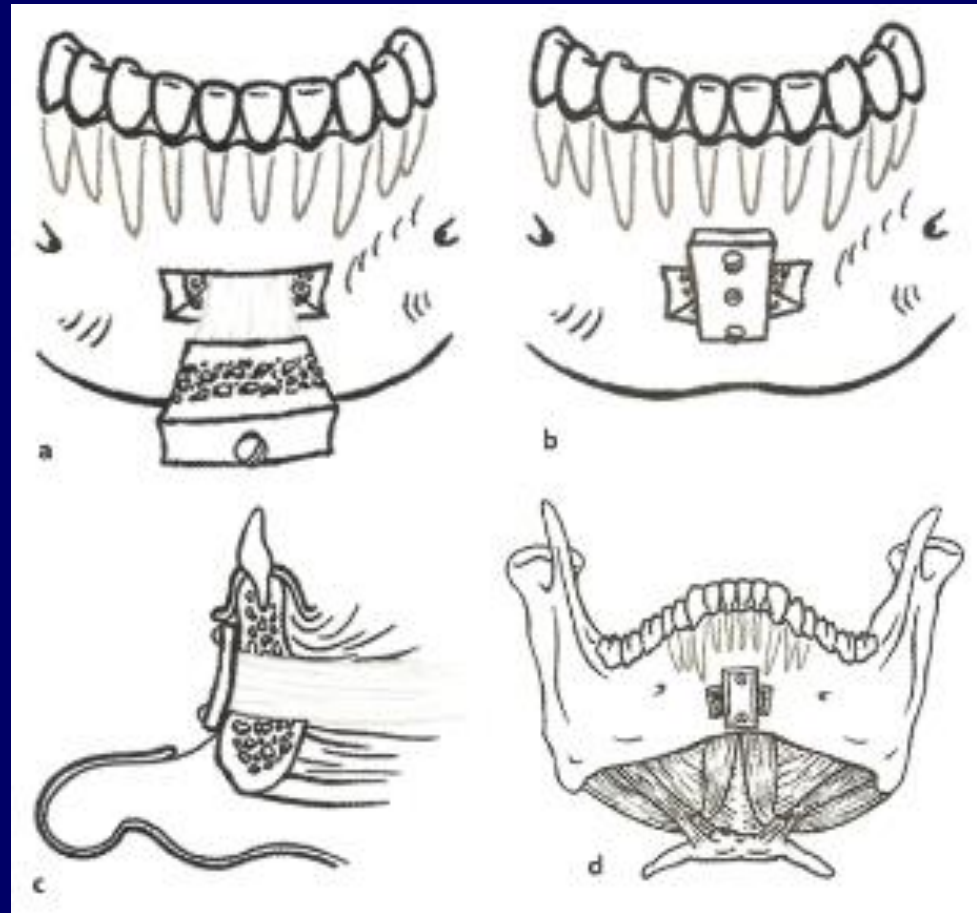
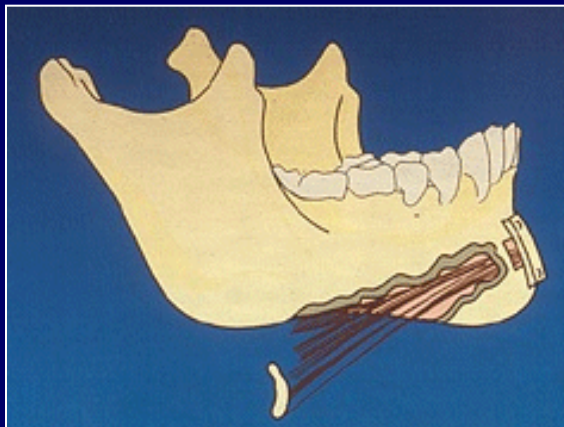
Hyoidopexie — fixace jazylky k chrupavce štítné

Předsun m. genioglossus

Genioglossal advancement

- Velká invazivita
- Úspěšnost?
- Riziko ostitidy

Retrobasilinguální oblast

Chirurgie kořene jazyka

- RFITT: možno zvážit u vybraných pacientů (C)
- Resekce:
  - Variabilní úspěšnost 25-78%
  - Vysoká morbidita
  - Nedoporučena (C)
- Závěs jazyčky: 50 % úspěšnost, malé soubory (C)
- Předsun úponu m. genioglossus : chybí data, nedoporučeno (C)
- Závěsy jazyka: bez efektu, nedoporučeno (C)

Maxilofaciální chirurgie

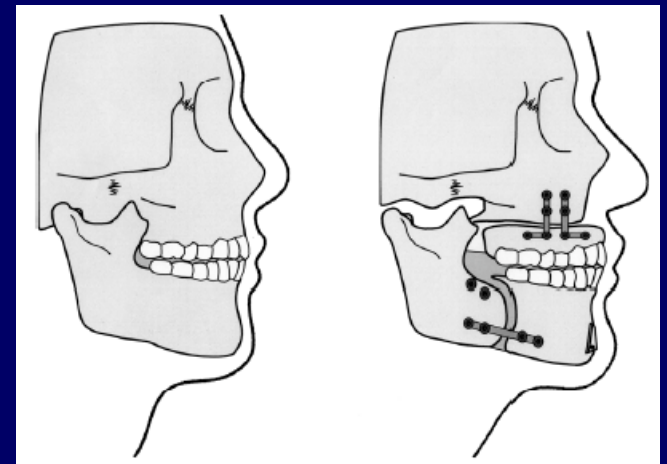
Maxillomandibular advancement

Nedostatek dlouhodobých dat

Úspěšnost 89% v malých souborech

Výsledky odpovídají CPAP

Vicini C et al, 2010

Larynx a trachea: Epiglottis

Epiglottis je u dospělého zřídka příčinou obstrukce. „Floppy epiglottis“ může být příčinou neúspěchu přetlakové ventilace.

- Epiglottis reshaping by CO2 laser (Bourolias 2008)
- Laser partial epiglottidectomy (Golz, 2000)
- Diathermy epiglottectomy: endoscopic technique (Oluwasanmi, 2001)
- Parciální resekce (Kotecha, 2015)

Larynx a trachea: Tracheotomie

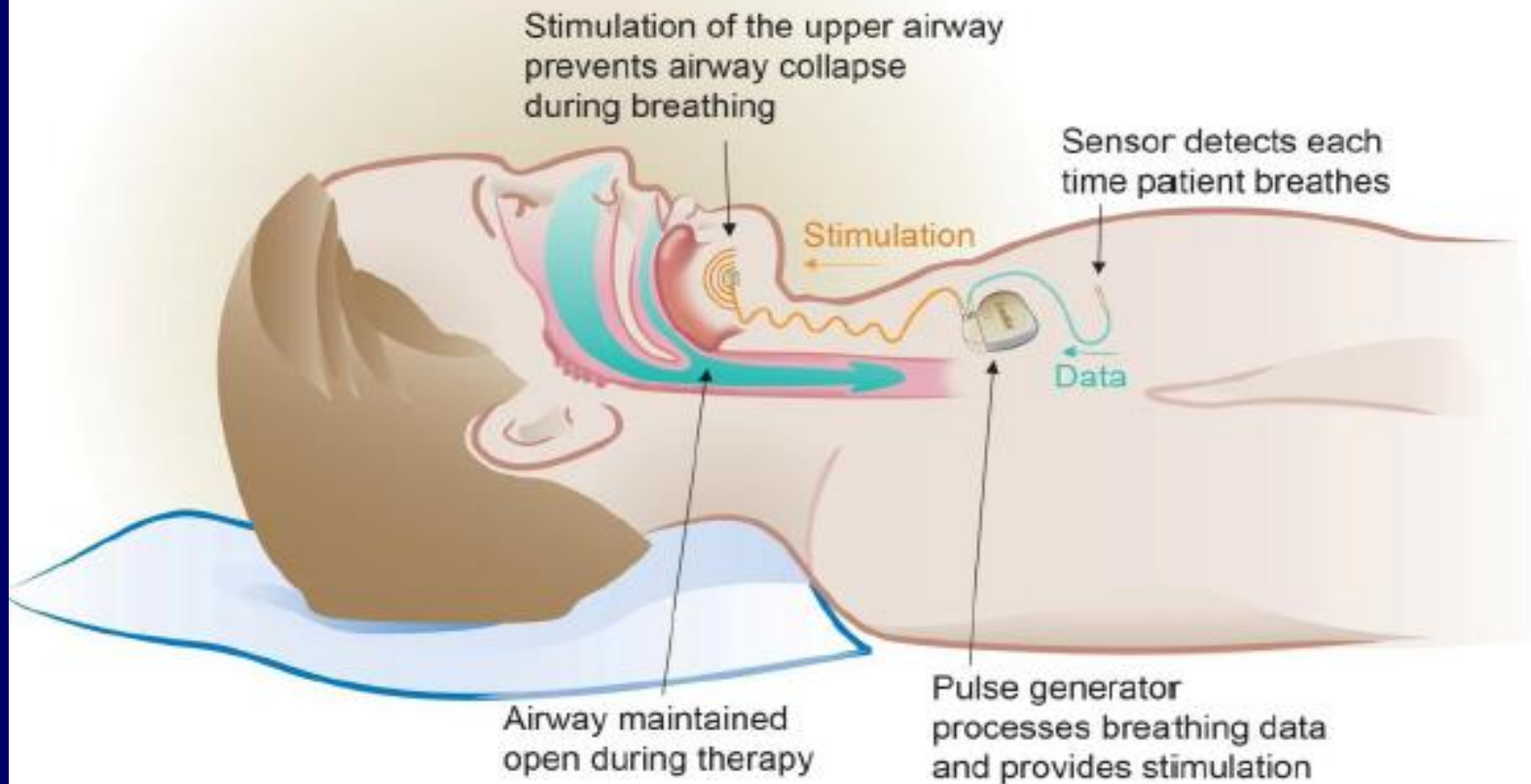
Poslední možnost (Ultimum refugium)

Indikace řídké, ale existují

těžký apnoik se závažnou
kardiovaskulární komorbiditou, který
není schopen přes opakované pokusy
používat CPAP

Selektivní stimulace n. hypoglossus

Inspire Therapy

Doporučené postupy (guidelines)

Suboptimální informovanost odborné veřejnosti

Medicína založená na
důkazech
Zhodnocení léčebných
výsledků
Předávání poznatků

Doporučený postup u dospělých pacientů s poruchami dýchání ve spánku

Klozar J.¹, Plzák J.¹, Ondrová M.², Lánský M.³, Kraus J.⁴, Minařík R.⁵

Klinika otorinolaryngologie a chirurgie hlavy a krku 1. LF UK a FN v Motole, Praha¹
Klinika dětské otorinolaryngologie FN Brno²
ORL Poradna pro poruchy dýchání ve spánku – ambulance Pro-Sluch, Hradec Králové³
ORL oddělení Nemocnice Rudolfa a Stefanie Benešov⁴
ORL oddělení KN Liberec⁵

SOUHRN

Dokument vznikl na základě potřeby vytvoření komplexní strategie diagnostiky a léčby pacientů s poruchou dýchání ve spánku. Toto doporučení by mělo pomoci lékařům, kteří pečují o pacienty s poruchou dýchání ve spánku k orientaci v problematice a rozhodování

o poskytování zdravotní péče o pacienty se syndromem obstrukční spánkové apnoe (OSAS- Obstructive Sleep Apnoe Syndrome).

KLÍČOVÁ SLOVA

poruchy dýchání ve spánku, diagnostika, léčba, obstrukční sleep apnoe syndrom

SUMMARY

Klozar J., Plzák J., Ondrová M., Lánský M., Kraus J., Minařík R.: Guidelines In Adult Patients with Breathing Disorders in Sleep.

The document was based on the need for for diagnosis and treatment strategy for patients with impaired breathing during sleep. These guidelines should help specialised physicians who take care of patients with

sleep apnea. They will help them to understand the broaded issues and make a decision about an appropriate health care for patients with OSAS (Obstructive Sleep Apnoe Syndrome).

KEYWORDS

breathing disorders during sleep, diagnosis, treatment, obstructive sleep apnoe syndrome

Závěry

- Nutnost individuálního přístupu („léčba šitá na míru“)
- Nedostatek kvalitních dat k posouzení účinnosti jednotlivých chirurgických postupů
- Doporučené postupy jako dynamický dokument umožňující šíření nových poznatků na základě EBM

Závěry

- Chirurgie indikována u nemožnosti použít CPAP z různých příčin
- Role vyšetřovacích metod v indikaci výkonů by měla stoupat
- Nosní chirurgie může zlepšit subjektivní parametry, nezlepšuje AHI ale zlepšuje toleranci CPAP

Závěry

- Minimálně invazivní chirurgie má minimální efekt na OSA
- UPPP je zlatým standardem v oblasti velofaryngeální úžiny
  - zahrnuje tonsilektomii ,
  - má řadu modifikací - chybí důkazy o jejích přednostech

Závěry

- Optimální výkon pro oblast RG prostoru dosud neznáme
- Maxilomandibulární předsun je úspěšný podobně jako CPAP
- Tracheostomie jako poslední útočiště
- Funkční terapie vyvíjena – velmi perspektivní, vysoké náklady